

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

7 november 1997

BELEIDSBRIEF

Gezin en Welzijn

Beleidsprioriteiten 1998

ingediend door de heer Luc Martens,
Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn

Beleidsbrief Gezin en Welzijn Begroting 1998

Woord vooraf

Deze “Beleidsbrief Gezin en Welzijn. Begroting 1998” geeft aan welke uitvoering werd gegeven aan de engagementen die in het Regeerakkoord of in eerdere beleidsbrieven werden aangegaan, en welk gevolg werd gegeven aan resoluties van het Vlaams Parlement.

Tevens wordt een prognose gemaakt van de beleidsinvulling tijdens het begrotingsjaar 1998.

Deze beleidsbrief bevat twee delen.

In een eerste deel ga ik in op een aantal belangrijke themata die mijn beleid inzake Gezin en Welzijn schragen.

In een tweede deel geef ik een overzicht gegeven van de sectorale acties.

1. Algemeen

1.1 Een kwaliteitsvolle zorg

Het decreet inzake de kwaliteitszorg in de welzijnsvoorzieningen is een feit. Het werd op 16 april 1997 goedgekeurd door het Vlaamse parlement en bekrachtigd door de Vlaamse regering op 29 april 1997. De eerste stap is gezet. Nu wacht het implementeren van de basisprincipes van het decreet in de voorzieningen. Het decreet moet omgezet worden in acties over de sectoren heen, aangepast aan elke sector en bruikbaar gesteld in elke voorziening, en mee gedragen door de administratie en de inspectie.

In 1997 heb ik reeds de eerste aanzetten hiertoe gegeven. In juli heb ik een aantal sleutelactoren bijeen gebracht in een residentieel seminarie. Een week lang hebben zij gereflecteerd over de wijze waarop het voeren van een kwaliteitsbeleid binnen de welzijnsvoorzieningen kan tot stand komen. Deze kwaliteitsstuurgroep zal in de toekomst op geregelde tijdstippen blijven bijeenkomen, om de vorderingen die gemaakt worden te evalueren en bij te sturen waar nodig.

Binnen de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn en de betrokken Vlaamse openbare instellingen, Kind & Gezin en het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap, worden ook stuurgroepen opgericht die het kwaliteitsgebeuren intersectoraal op de voet volgen. Bij het samenstellen van stuurgroepen wordt een breed draagvlak gecreëerd. Dit moet mogelijk maken het kwaliteitsbeleid in samspraak met sleutelactoren uit te bouwen.

In de maand november zullen er, verspreid over het Vlaamse land, drie informatienamiddagen doorgaan over het kwaliteitsdecreet. De verantwoordelijken van alle welzijnsvoorzieningen zullen ter gelegenheid van deze namiddag in het bezit gesteld worden van een video die zij kunnen aanwenden met het oog op de implementatie van kwaliteitszorg in hun voorziening.

Een erg belangrijke uitdaging is het aanpassen van de huidige sectorale regelgevingen aan de bepalingen van het kwaliteitsdecreet. Ook zullen de procedures herzien moeten worden, zodanig dat de basisprincipes van samspraak en responsabilisering waarop het decreet steunt in de regelgevingen worden opgenomen. Belangrijk daarbij is dat per sector vastgesteld wordt welke de minimale maatschappelijke kwaliteitseisen zijn, waaraan een voorziening moet voldoen wil zij een verantwoorde hulp- en dienstverlening bieden. Daarnaast wordt per sector gekozen voor een kwaliteitssysteem.

Om al deze nieuwe ontwikkelingen in goede banen te leiden ondersteun ik een aantal vormingsprogramma's. Het pilootproject "managementsopleidingen", dat zich richt op het managementpersoneel van de welzijnsvoorzieningen loopt verder door. Tegen

eind 1998 zullen een 70-tal managers bereikt zijn. Daarnaast geef ik ook stimulansen aan de vorming voor basiswerkers. Ik hecht veel belang aan de vorming van de medewerkers van de welzijnsvoorzieningen omdat het kwaliteitsdecreet een belangrijke verantwoordelijkheid geeft aan de voorzieningen. Ik wil hen dan ook zo goed mogelijk uitrusten om deze verantwoordelijkheden op te nemen.

Binnen de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn van de Vlaamse gemeenschap is een kwaliteitscel opgericht. Deze cel staat permanent ter beschikking van de voorzieningen. Bij problemen en vragen kunnen voorzieningen beroep doen op deze cel voor begeleiding en ondersteuning. In 1998 zal deze cel verder expertise en know how moeten verwerven om adequate inhoudelijke ondersteuning aan de voorzieningen te bieden daar waar nodig.

Een belangrijk moment in het kwaliteitsgebeuren wordt ongetwijfeld de kwaliteitsconferentie van november '98. Daar kunnen actoren van het beleid, de wetenschap, de voorzieningen en de gebruikers aan deelnemen.

1.2 Vlot toegankelijk en op maat

Welzijnszorg moet dicht bij de cliënt en zijn gezin aangeboden worden. Die zorg moet kunnen inspelen op de cultuur van de hulpvrager. De hulpverlener gaat respectvol om met de autonomie van de hulpvrager.

De zorg moet ook op maat van de cliënt zijn. Welzijnszorg moet meer zijn dan alleen maar gestandaardiseerde programma's. De hulpverlening moet aansluiten bij concrete behoeften en op die behoeften een adequaat antwoord bieden. Bovendien moet de zorg de concrete bindingen van de hulpvrager met zijn omgeving opnieuw versterken.

Deze toegankelijke zorg op maat loopt als een rode draad doorheen de concrete sectorale acties en plannen. Hieronder geef ik een aantal illustraties van dit principe, in de regelgeving die momenteel wordt ontwikkeld.

In het decreet op het algemeen welzijnswerk beogen we een ruime eerstelijnsopvang met brede opdrachten, voor allerlei noden, regionaal evenwichtig gespreid.

In het minderhedendecreet krijgen de centra de kans om op een soepele wijze een ruime ondersteuningsopdracht te vervullen, inspeland op wat er leeft bij die bevolkingsgroepen en hun zelforganisaties, en aansluitend bij de acties van de lokale overheden. Met het thuiszorgdecreet willen we de onmiddellijke zorgomgeving versterken, zodat de hulpvragers zoveel als mogelijk hun autonomie en hun bindingen zouden kunnen bewaren.

In het beleidsplan van het Vlaams Fonds neemt de toegankelijke zorg op maat een centrale plaats in.

1.3 In samenspraak

Het gezins- en welzijnsbeleid wordt gevoerd in samenspraak. Dit betekent veel meer dan het louter verstrekken van formeel advies. Het is een structuur die moet toelaten samen verantwoordelijkheid op te nemen voor het welzijn van de samenleving en het creëren van een kader waarbij allen in de beleidsbetrokkenheid geactiveerd worden.

De sectorale ontwikkeling van de welzijnszorg gaf aanleiding tot versnippering, tot overlapping. De vele adviesorganen droegen soms eerder bij tot de eigen belangenverdediging dan tot een coherent gezins- en welzijnsbeleid.

In uitvoering van het decreet houdende de oprichting van een gezins- en welzijnsraad en van een adviserende beroepscommissie, dat op 9 juli 1997 goedgekeurd werd door het Vlaams Parlement, ga ik binnenkort over tot de oprichting en installatie van de gezins- en welzijnsraad. Deze raad heeft als opdracht het gezins- en welzijnsbeleid op te volgen en te toetsen aan de noden van de samenleving. Maatschappelijke evoluties zullen dus bestudeerd en geïnterpreteerd worden vanuit een gezins- en welzijnspectief.

De raad zal bestaan uit 25 leden, allen gekozen omwille van hun deskundigheid in gezins- en welzijnsmateries. Deze raad vormt voor mij het beleidsadviserend forum bij uitstek. De vertaling naar de belangrijke deeldomeinen van het gezins- en welzijnsbeleid gebeurt door de oprichting - binnen de schoot van de raad - van 4 commissies : gezin, emancipatie en ontwikkeling, zorg en ouderen.

Ik zal de gezins- en welzijnsraad permanente wetenschappelijke en administratieve ondersteuning bieden. Het huidige CBGS zal intern geherstructureerd worden zodat dit centrum als een volwaardig beleidsondersteunend instrument kan optreden met als opdracht de wetenschappelijke onderbouwing van de gezins- en welzijnsraad. Het CBGS kan bv. instaan voor kortlopend onderzoek rond ad hoc beleidsvragen of voor het verrichten van analyse- en synthesestudies van bestaand nationaal en internationaal onderzoek rond beleidsthema's. De administratieve ondersteuning zal gebeuren door het oprichten van een vast secretariaat in de administratie gezin en maatschappelijk welzijn. Dit secretariaat zal ook instaan voor de samenwerkingsverbanden met de Vlaamse Openbare Instellingen Kind en Gezin en het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap.

Ook de adviserende beroepscommissie krijgt binnen de administratie gezin en maatschappelijk welzijn een vast secretariaat, belast met de voorbereiding en opvolging van de ingediende dossiers. Dit secretariaat zal ook organisatorisch instaan voor de uitbouw van de communicatielijnen met Kind en Gezin en het Vlaams Fonds voor de sociale integratie van personen met een handicap.

Daarnaast heb ik ook aandacht voor de ondersteuning en organisatie van het regionaal welzijnsoverleg. Ik bereid momenteel een besluit voor dat hieraan gestalte geeft.

Welzijnsvoorzieningen binnen een regio vormen immers een complementair geheel. Zorg op maat veronderstelt dat voorzieningen bereikbaar zijn naar elkaar verwijzen en dat een soepele doorstroming mogelijk is. Daarom is zorgkwaliteit slechts mogelijk binnen een territoriaal samenwerkingsverband. Hoewel de provincie niet altijd de meest geschikte schaal voor regionaal overleg is, is ze wel het meest geëigende niveau voor de ondersteuning van allerlei vormen van regionaal welzijnsoverleg. In afspraak met de Vlaamse regering richten de provincies een permanente cel op die als ondersteuningsstructuur in heel de provincie regionale overleg- of samenwerkingsorganen stimuleert en ondersteunt die niet alleen logistiek, maar ook inhoudelijk en methodisch zijn. Het is de doelstelling dat deze provinciale ondersteuningsstructuur geconcretiseerd wordt in een beleidsplan. Over dat beleidsplan sluit de Vlaamse regering een driejaarlijkse overeenkomst af met de provincie. Op die manier kunnen twee bestuursniveaus een gezamenlijk beleidsproject formuleren : het Vlaams welzijnsbeleid wordt er aangevuld met horizontale samenwerkingsverbanden en overlegstructuren in de concrete regio's, en dat met de organisaties die terzake verantwoordelijkheid dragen.

1.4 Gebaseerd op goede data

Moderne beleidsvoering vergt een steeds grotere wetenschappelijke ondersteuning, zowel wat de voorbereiding (inschatten van impact en effecten) als wat de evaluatie betreft. Het programma beleidsgericht onderzoek gezin en welzijn draagt de kenmerken van een coherente benadering en een integraal opdrachtenbeleid.

Op het vlak van wetenschappelijk onderzoek worden de krachtlijnen verder gecontinueerd: langlopende onderzoeken vertrekkend vanuit duidelijke beleidsvragen, versterking van de gespecialiseerde onderzoekscentra, de stimulering van de interuniversitaire samenwerking en de activering tot brede bekendmaking en implementatie van de onderzoeksresultaten.

Voor het eigen programma werden in 1996 zes studies toegewezen rond de topics: kwaliteit en maatzorg in de gemeenschapsinstellingen, behoeften van gezinnen bij langdurig psychisch lijden, verbetering van het management in de welzijnsvoorzieningen, behoeften van jongeren, reïntegratie van generatie-arme jongeren, omgaan met conflicten in het jeugdwelzijnswerk. Deze onderzoeken worden intens begeleid en opgevolgd door een gemengde stuurgroep waarin onderzoeksinstituut, beleid en administratie participeren. De studies, voor 3 jaar toegewezen, moeten in 1998 afgewerkt zijn, geconfronteerd met de doelgroep en de resultaten moeten leiden tot verbetering in of bijsturing van de huidige beleidsvoering. De resterende middelen werden ter beschikking gesteld van onderzoek naar actuele beleidsvelden: woonwagenterreinen, OCMW boekhouding, persoonsgebonden assistentiebudgetten, basisschakels en werkbelasting bij de consultants bijzondere jeugdbijstand.

Het is evenwel duidelijk dat meer beleidsvelden binnen gezin en welzijn dienen in aanmerking te komen voor wetenschappelijke benadering : kwaliteitszorg, ouderen, personen met een handicap. Er is ook sterke nood aan innovatie en ontwikkeling van zorgprogramma's, systematisch effectonderzoek, specifieke zorgbehoefteonderzoek, meetinstrumenten voor evaluatie. Een gecoördineerde en gemotiveerde inschrijving in het programma beleidsgericht onderzoek van de Minister-president moet er toe bijdragen deze lacunes op te vullen. Een gemengde werkgroep kabinet, administratie en CBGS zal de beleidsvragen inventariseren, de prioriteiten bepalen en de onderzoeksvoorstellen evalueren.

Daarnaast wordt er ook werk gemaakt van een functioneel ManagementInformatieSysteem.

Momenteel wordt *managementsinformatie* ad hoc geproduceerd, naar aanleiding van een specifieke vraag of een specifiek rapport. Een managementsinformatiesysteem moet ervoor zorgen dat vitale beleidsinformatie structureel beschikbaar is.

Specifiek voor wat betreft de sectorregistratie werd in de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn in 1996 gestart met Gewis (Geïntegreerd WelzijnsinformatieSysteem).

- In nauw overleg met de verschillende welzijnssectoren werd een akkoord bereikt omtrent een beperkt aantal variabelen waarvan het wenselijk en mogelijk is ze te registreren over alle sectoren heen. In de loop van 1997 werd een prototype uitgewerkt voor deze intersectorale variabelen. Begin 1998 zal het prototype uitgetest worden in een dertigtal voorzieningen. Eind 1998 dient deze intersectorale module operationeel te zijn, zodat vanaf 1999 jaarlijks gegevens van alle welzijnsvoorzieningen aan de administratie kunnen worden overgemaakt. Voorzieningen die gebruik maken van een eigen registratiesysteem zullen, mits een aantal kleine aanpassingen, dit kunnen blijven gebruiken.
- Voor elk sectortype zal een sectoraal luik uitgewerkt worden voor de meer sector-specifieke variabelen. In 1998 zullen de sectorale modules uitgewerkt worden voor de Centra Algemeen Welzijnswerk, voor het Maatschappelijk Opbouwwerk en voor de Bijzondere Jeugdbijstand.
- In 1997 werd ook de OCMW-registratie geactualiseerd. Op termijn zal deze registratie ook de gegevens voor Gewis moeten leveren voor wat betreft de OCMW's.
- Om een volledig beeld te krijgen dient een integratie te gebeuren met de registratiegegevens van Kind & Gezin en van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap. Een samenwerkingsprotocol met deze VOI's wordt voorbereid.

2. Sectoraal

2.1 Gezinsbeleid

Een erg belangrijk deel van het gezinsbeleid wordt gevormd door de thuiszorg.

Binnenkort zal het voorontwerp van decreet betreffende de erkenning en subsidiëring van verenigingen en welzijnsvoorzieningen in de thuiszorg indienen in het Vlaams parlement. Het decreet beoogt een globaal wetgevend kader aan te bieden dat ingebed ligt in een brede visie op zelfzorg, mantelzorg, vrijwilligerszorg en de zorg die verleend wordt door de welzijnsvoorzieningen in de thuiszorg. Tevens reikt het de bouwstenen aan inzake zorgafstemming en samenwerking, indicatie, registratie en zorgvernieuwing.

Ik neem mij voor in 1998 de uitvoeringsbesluiten met betrekking tot de voorzieningen, met name de diensten gezinszorg, de lokale en regionale dienstencentra, de dagverzorgingscentra en de centra voor kortopvang, en de verenigingen voor gebruikers en mantelzorgers te nemen. Ik stel aan de VESOC-partners voor om in dit kader een bedrag van 90 mio. beschikbaar te stellen voor een aantal innoverende voorzieningen en voor erkende verenigingen in de thuiszorg.

Voor de diensten gezinszorg wens ik in 1998 van start te gaan met een vereenvoudigde berekeningswijze van de cliëntbijdrage voor gezinszorg (huidige gezins- en bejaardenhulp), die eveneens rekening houdt met de betaalbaarheid van langdurige en intensieve hulp. Voor de diensten gezinszorg zal het reeds uitgeschreven kwaliteitssysteem in een stappenplan en kwaliteitshandboek vertaald worden.

Voor wat betreft de gezinszorg zullen de in 1997 aangezette maatregelen inzake de subsidiëring van de onregelmatige prestaties en de uitbreiding van het urencontingent met een accent op de achtergestelde gebieden, ook in 1998 verder doorgezet worden. Ik vraag de VESOC-partners hiertoe een bedrag van 100 mio. te voorzien. Ik zal aan het VESOC ook voorstellen om 180,5 miljoen te voorzien aan bijkomende middelen in het kader van de overdracht van de opdrachten van het FCUD van de federale overheid naar de Gemeenschappen. Het betreft hier een door de federale overheid tot 31/12/1997 ingebrachte aanvullende toelage voor zowel private en als openbare diensten gezins- en bejaardenhulp, die vanaf 01/01/1998 wordt overgenomen door de Gemeenschappen.

Een ander onderdeel van het gezinsbeleid is de gezinseducatie.

Op 24 juli 1997 heeft de Vlaamse regering op mijn voorstel een aangepast besluit goedgekeurd. De vernieuwde regelgeving gaat reeds in het najaar 1997 in, maar zal voornamelijk effecten sorteren vanaf 1998. Met dit beleidsinitiatief wil ik de gezinse-

ducatie een nieuw inhoudelijk elan geven. Belangrijk is dat de gezinsleden of het gezin in staat gesteld worden kennis, inzicht en vaardigheden te verwerven of verder te ontwikkelen die verband houden met het maatschappelijk functioneren of met interne gezinsinteracties.

Verder hecht ik bijzonder veel belang aan de gezinsconferenties. Deze zijn uitgegroeid tot een belangrijk moment in de ontwikkeling en evaluatie van het gezinsbeleid. Zij zijn een ideaal platform voor de voorbereiding van een coherent beleidsplan waarbinnen het gezinsbeleid gestalte krijgt.

Dit jaarlijkse evenement biedt niet enkel een forum voor reflectie en discussie. Het is tevens een innovatief instrument om het gezinsbeleid aan de realiteit te toetsen en na te gaan welke bekommernissen leven onder de burgers in hun dagdagelijkse gezinssituatie.

Het is dan ook niet overbodig te stellen dat het gezinsbeleid zoveel meer is dan een louter welzijnsbeleid.

Bij het inhoudelijk voorbereiden van een dergelijke conferentie, dient het inclusieve karakter van het gezinsbeleid in de verf gezet te worden. Een gezin wordt immers met zoveel diverse materies geconfronteerd : onderwijs, vrije tijd, tewerkstelling, sociale zekerheid, emancipatie, media, huisvesting,...

De symbiose tussen wetenschappelijk onderzoek, voordrachten, getuigenissen uit de realiteit, debatten, gekruid met creatieve en uitdagende invalshoeken maken de gezinsconferentie tot méér dan een gewoon colloquium. De vernieuwende inzichten die uit een dergelijke conferentie dag voortvloeien, brengen samen met de dialoog tussen wetenschap, overheid, organisaties en de gezinnen zelf, de noodzakelijke bouwstenen aan voor het op maat gesneden gezinsbeleid van morgen.

In december '97 wordt de 6de gezinsconferentie georganiseerd rond het thema "Gezin en Media".

Onmiddellijk daarna worden de eerste voorbereidingen getroffen voor de organisatie van de 7de gezinsconferentie die in het teken zal staan van 'Gezin en arbeid'.

Voorafgaand aan deze gezinsconferentie zal ik in de loop van het jaar 1998 rond de belangrijke relatie gezinsleven en bedrijfsleven een rondetafelconferentie organiseren, waarbij we tot voorstellen willen komen om op een innovatieve manier deze twee werelden harmonischer te laten verlopen. Deze voorstellen moeten tevens gericht zijn op het creëren van gelijke kansen en de bevordering van emancipatie en participatie van alle gezinsleden.

Gezinnen en bedrijven hebben gelijklopende maar ook tegengestelde belangen. Beiden hebben ze nood aan een adequaat overheidsbeleid dat die maatschappelijke drempels zoveel mogelijk wegwerkt. De centrale vraag is dan hoe de overheid kan bijdragen om gezinnen toe te laten de arbeidsverdeling vlotter en zelfstandiger vorm te geven, om het principe van een rechtmatige verdeling van beroeps- en gezinsarbeid te promoten, om de combinatie van professionele en gezinsverantwoordelijkheden te vergemakkelijken en om het bedrijfsleven te ondersteunen bij het realiseren van een efficiënte en

gezinsvriendelijke arbeidsorganisatie en bij het creëren van zinvolle en rendabele werkgelegenheid.

Tenslotte is er de intentie van de Vlaamse regering om de effecten van beleidsbeslissingen te onderzoeken in de context van gezinsvorming en -ondersteuning.

Op mijn vraag heeft het CBGS op dit vlak reeds heel wat werk verricht. Vooreerst werd een inventaris opgesteld van alle wetten en decreten die gevolgen kunnen hebben voor gezinnen. Vervolgens werd een synthesestudie gemaakt over de gezinseffecten van overheidsmaatregelen in verband met de arbeidssituatie. Tenslotte heb ik ook een opdracht gegeven met betrekking tot de verhoging van de instapleeftijd in het kleuteronderwijs.

2.2 Kinderrechten

De Vlaamse regering belastte mij met de algemene coördinatie van de problematiek in verband met kinderrechten.

In dit kader heb ik de interdepartementale werkgroep kinderrechten gevraagd om de voorstellen te evalueren die eind oktober 1997 door de Nationale Commissie tegen seksuele uitbuiting van kinderen werden uitgebracht. Hieraan wordt een bespreking gekoppeld van de door de Vlaamse overheid te ondernemen acties. In de Interministeriële conferentie voor de bescherming van de Rechten van het Kind wordt het beleid van de verschillende overheden op elkaar afgestemd.

Intussen werd binnen de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn een medewerker aangesteld als aanspreekpunt rond kinderrechten. Deze medewerker zal de acties die binnen de administratie omtrent kinderrechten worden ontplooid, coördineren. Maar ook andere Vlaamse overheden en openbare instellingen zullen worden betrokken bij dit beleid. Zo kan de Vlaamse bijdrage in uitvoering van artikel 44 van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind op een goede manier tot stand komen.

Ik heb eveneens het initiatief genomen om een stuurgroep op te richten met vertegenwoordigers van het kabinet, Kind en Gezin, BLOSO, de afdelingen Jeugdwerk, Welzijnszorg, Bijzondere Jeugdbijstand en Algemeen Welzijnsbeleid en het aanspreekpunt kinderrechten van de administratie. In deze stuurgroep worden de verschillende betrokken sectoren samengebracht, wordt nagegaan welke initiatieven reeds bestaan, en worden initiatieven voorbereid om volwassenen te begeleiden en te ondersteunen in hun omgang met kinderen. Zo worden momenteel een folder, brochure en vormingsmap voorbereid rond communicatie met kinderen, ook wanneer zich moeilijkheden voordoen.

Intussen werk ik aan de uitvoering van het decreet houdende de instelling van het kindereffectenrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind.

2.3 Kind en Gezin

Op het beleidsdomein van Kind en Gezin heb ik op verschillende terreinen nieuwe accenten gelegd, die ik in de loop van volgend jaar wens te implementeren of verder te ontwikkelen.

Zo was er de goedkeuring van het decreet op de Buitenschoolse kinderopvang met de bijhorende uitvoeringsbesluiten. De aangepaste reglementering voor kinderdagverblijven en diensten voor opvanggezinnen staat op punt en op veel plaatsen is het lokaal overleg opgestart. Veel energie wordt ook gespendeerd aan begeleiden van de overgang van de initiatieven buitenschoolse opvang en in de onderhandelingen omtrent de financiering via het FCUD. Ik hoop deze onderhandelingen in het begin van 1998 te kunnen afronden.

Momenteel werk ik ook aan een beleidsplan kinderopvang, waarvan het reeds goedgekeurde decreet op de buitenschoolse opvang een geïntegreerd deel zal van uitmaken. De essentie van de kinderopvang, namelijk het opvangen van kinderen door derden blijft dan wel ongewijzigd, maar de context van de kinderopvang is de voorbije jaren in ruime mate gewijzigd.

Een nieuw beleidsplan waarin de krachtlijnen voor het beleid voor kinderopvang van de komende jaren wordt in uitgestippeld, dringt zich dan ook op.

Met betrekking tot de mogelijke impact van de verhoging van de instapleeftijd in het kleuteronderwijs tot 3 jaar op de kinderopvang besliste de Vlaamse regering dat het beleidsplan dient bijgestuurd te worden. Tevens dient een grondige financiële analyse van het effect van de verhoging van de instapleeftijd opgemaakt te worden.

Een werkgroep bestaande uit de Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn, de Administratie Planning en Statistiek, en Kind en Gezin, bereiden dit dossier momenteel verder voor.

Ik zal terzake een rapport voorleggen aan de Vlaamse regering.

Inzake interlandelijke adoptie werd het nieuw decreet goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Hierdoor werd een nieuwe procedure ingevoerd t.a.v. de kandidaat-adoptanten. De gehele adoptiebemiddelingsprocedure werd herschreven teneinde in overeenstemming met de internationale verdragen te functioneren. Een uniforme voorbereiding en evaluatie van kandidaat-adoptanten wordt verder voorbereid. Belangrijk echter voor het welslagen van dit project is de aanpassing van het federale kader. Ik dring er verder op aan dat de werkzaamheden van de werkgroep binnenkort gefinaliseerd wordt. Een aantal bijkomende maatregelen dienen eveneens op federaal niveau geregeld te worden, met name het invoeren van een adoptieverlof en de fiscale aftrekbaarheid van bepaalde kosten gemaakt in het kader van de adoptieprocedure. Binnenkort zullen eveneens de onderhandelingen starten teneinde alle partners tot een samenwerkingsverband te laten komen.

In uitvoering van het Vlaams Actieplan leg ik op korte termijn een ontwerp van besluit voor aan de Vlaamse regering m.b.t. de werking en de subsidiëring van de Centra voor Hulpverlening inzake Kindermishandeling. Tevens wordt werk gemaakt van samenwerkingsprotocollen met andere voorzieningen die ook op het vlak van kindermishandeling werkzaam zijn.

Deze maatregelen stoelen op de visietekst “Visie op de hulpverlening bij kindermishandeling, de rol van de Centra Kind in Nood”, die ik beschouw als een verdere specificatie van het Vlaams Actieplan.

2.4 Algemeen Welzijnswerk

Op 3 juni keurde de Vlaamse regering het voorontwerp van decreet betreffende het algemeen welzijnswerk goed. Dat voorontwerp werd naar de Raad van State gestuurd voor advies. Eerstdaags zal ik het ontwerp van decreet bij het Vlaams Parlement indienen.

Met dit ontwerp van decreet wil ik gestalte geven aan volgende basisprincipes :

- de betere profilering van het algemeen welzijnswerk, met een grotere herkenbaarheid als achterliggend oogmerk, wat een vlotte toegang tot de hulpverlening moet waarborgen ;
- de verdere uitbouw van het aanbod en de evenwichtige spreiding van de voorzieningen ;
- de opheffing van de cesuur, waardoor ambulante en residentiële werkvormen onlosmakelijk en functioneel samen uitgebouwd kunnen worden en de afschaffing van de erkenningscategorieën ;
- de implementatie van het kwaliteitsdenken ;
- de financiële duidelijkheid voor de sector.

Omwille van een duidelijk verschil in werking of organisatievorm maak ik een onderscheid tussen drie types voorzieningen :

- centra voor tele-onthaal
- centra voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen
- autonome centra voor algemeen welzijnswerk

In de memorie van toelichting die het ontwerp van decreet zal vergezellen wordt uitvoerig ingegaan op deze materie.

Onmiddellijk na de behandeling van het ontwerp van decreet in het Vlaams Parlement zal ik de nodige uitvoeringsbesluiten ter goedkeuring voorleggen aan de Vlaamse regering.

Budgettair werden in het verleden grote inspanningen gedaan voor deze sector.

In 1997 stelde ik ruime middelen ter beschikking voor nieuw initiatief ; ook in het kader van het Vlaams Actieplan, mede als antwoord op de resolutie van het Vlaams Parlement, werden extra middelen vrijgemaakt, en in het kader van VESOC kwamen er

extra jobs i.f.v. het tegemoetkomen aan noden in achtergestelde regio's en i.f.v. de administratieve ondersteuning van de centra.

De middelen voor de administratieve ondersteuning hadden vooralsnog een tijdelijk karakter. Aan de VESOC partners stel ik voor om hiervoor een bedrag van 20 mio. frank recurrent beschikbaar te stellen.

Verder is naast de stijging van het budget, als gevolg van de nieuwe economische parameters, ook een bijkomend bedrag van 27 mio. voorzien om de verhoging van de anciënniteit binnen de enveloppefinanciering in deze sector op te vangen.

Tenslotte stel ik aan de VESOC-partners voor om 15 mio. te voorzien voor de versterking van de eerstelijnswerking in Brussel.

2.5 Bijzondere Jeugdbijstand

Met een ministerieel besluit van 10 juli 1997 heb ik een regionale programmatie voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand vastgesteld. De programmatie verdeelt de totaal te erkennen capaciteit over de bestuurlijke arrondissementen op basis van een wetenschappelijk onderbouwde statistische methode. Voor de verdeling van de capaciteit over de hulpverleningsvormen werd geopteerd voor een verhouding van maximum 70% residentiële tegenover minimum 30% (semi)ambulant. Dit is een verhouding die o.m. een uitbreiding van de (semi)ambulante capaciteit mogelijk maakt, zoals voorzien in mijn beleidsnota "Werken aan netwerken".

Op 18 juli 1997 heb ik de vrijstaande capaciteit toegewezen aan de arrondissementen Antwerpen, Brussel en Halle-Vilvoorde, de arrondissementen die het meest onderbezet zijn. De vrijstaande capaciteit werd voor het overgrote deel toegekend aan de thuisbegeleiding.

Dit betekent niet dat de signalen uit het werkveld met betrekking tot tekorten in de residentiële hulpverlening ontkend worden. Ik laat in 1998 verder onderzoeken hoe het hulpaanbod het best kan aansluiten op de hulpvraag. Waar nodig zal zelfs op korte termijn een aanvullend of een meer geschikt aanbod erkend worden. Dit wordt mogelijk gemaakt door o.m. een strikte opvolging en directe verwerking van capaciteiten die vrijkomen via om- of afbouw, zonder dat er evenwel sprake is van enige verplichtingen. Daarnaast stel ik aan het VESOC overleg ook voor om een bijkomend budget van 75 mio. beschikbaar te stellen.

Bij de erkende voorzieningen werd via een enquête een grondige evaluatie uitgevoerd van het vigerende erkennings- en subsidiëringsbesluit. De deelname van de voorzieningen was talrijk en constructief. Uit de verwerking van de resultaten wordt in eerste instantie gevraagd naar een regelgeving die een flexibel gebruik van het hulpaanbod

toelaat. Dit en andere resultaten van de evaluatie moeten mij toelaten om de regelgeving bij te sturen.

In 1998 zal een onderzoek uitgevoerd worden naar de objectieve werkbelasting en de tijdsbesteding in de comités voor bijzondere jeugdzorg en de sociale diensten van de Vlaamse gemeenschap bij de jeugdrechtbanken. Dit onderzoek moet bruikbare gegevens leveren met het oog op de correcte inschatting van de kwantitatieve en kwalitatieve personeelsbehoeften in deze diensten.

Als aanzet tot een ruimere, intersectoriële gedachtewisseling m.b.t. de hulpverlening aan kinderen werd een permanente overlegstructuur gecreëerd tussen de sectoren Bijzondere Jeugdbijstand en Algemeen Welzijnswerk. Ik verwacht eerstdaags een eerste tussentijds verslag en advies m.b.t. de te remediëren knelpunten.

Momenteel loopt in de Gemeenschapsinstellingen voor bijzondere jeugdbijstand een actieonderzoek met het oog op het opzetten van een efficiënte trajectwerking en de ontwikkeling van een netwerk rondom deze instellingen.

De eerste voorstellen tot reorganisatie van het pedagogisch aanbod in deze instellingen worden verwacht midden 1998.

2.6 Gehandicaptenbeleid

Om een meer doelgericht en samenhangend beleid te kunnen realiseren heb ik in samenwerking met het VFSIPH een beleidsplan opgesteld waarbij de hoofdlijnen van het te voeren beleid tot het jaar 2000 werden voorgesteld.

Op het ontwerpplan kon niet alleen schriftelijk gereageerd worden, het werd ook besproken in 10 hoorzittingen in alle Vlaamse provincies. Deelnemers hieraan waren gebruikers, familieleden, professionele hulpverleners, of personen die vanuit een andere betrokkenheid op de gehandicaptenproblematiek hun steentje wilden bijdragen. Op basis van deze besprekingen heb ik het ontwerp verder aangepast.

In het uiteindelijke beleidsplan heb ik de nadruk gelegd op de bespreking van volgende algemene doelstellingen :

- prioriteit geven aan de aanpassing en verdere uitbouw van een kwalitatieve zorgverlening in functie van de zorgvraag en zorgbehoeften van personen met een handicap
- het verbeteren van de tewerkstellingsmogelijkheden voor alle personen met een handicap, inzonderheid voor de zwakke werknemers, alsook van hun loon- en arbeidssituatie, en dit zowel in het gewone arbeidsmilieu, in de beschutte werkplaatsen als in nieuwe vormen van tewerkstelling
- de kwaliteit, de efficiëntie en de effectiviteit van de individuele materiële bijstand verhogen

- via wijzigingen aan de inschrijvingsprocedure de zorgindicering/zorgtoewijzing optimaliseren
- maximaal bijdragen tot het inclusieve gehandicaptenbeleid door zelf gangmaker te zijn voor gesprek, overleg en beleidsafstemming met andere overheden en actoren in het domein
- het Vlaams Fonds maximaal ontwikkelen als dienstverlenende organisatie ten aanzien van personen met een handicap, ten aanzien van intermediaire organisaties en voorzieningen, en als instelling die beleidsvoorbereidend werk verricht inzake de gehandicaptenzorg

Reeds in 1997 heb ik een aanzet gegeven om een aantal doelstellingen te verwezenlijken.

Op het vlak van zorg werd prioriteit gegeven aan de uitbouw van voorzieningen voor zwaar zorgbehoevende volwassenen. Mede rekening houdend met de ‘resolutie autisme’ werden extra middelen voorzien voor de voorzieningen die zich prioritair tot deze doelgroep richten. In het kader van VESOC heb ik een bedrag van 50,5 mio Bfr beschikbaar gesteld om selectief die voorzieningen het meest te ondersteunen die zich prioritair richten tot personen met een zeer zware zorgbehoefte (meervoudige handicap, autisme, post traumatische meervoudige handicaps). Ik stel aan de VESOC-partners voor om deze middelen recurrent beschikbaar te stellen.

Ook voor de diensten zelfstandig wonen kon ik 20 mio ter beschikking stellen om de basisomkadering iets ruimer te stellen zodat aan deze dringende vraag kon worden tegemoetgekomen.

Ook werd de regelgeving herzien van de thuisbegeleidingsdiensten waarbij er extra aandacht was om de diensten in staat te stellen zo soepel mogelijk aan de door hun relevant geachte zorgvragen te beantwoorden.

In antwoord op een reeds lang gekoesterde vraag van personen met een fysieke handicap werd een experiment met het persoonsgebonden assistentiebudget opgestart, waardoor het mogelijk wordt ervaring op te doen met een voor Vlaanderen vrij nieuwe zorgvorm.

Ook op het vlak van verdere differentiëring werd werk gemaakt van de introductie van een nieuwe zorgvorm ‘het beschermd wonen’ als tussenvorm van zorg tussen het begeleid wonen en het wonen in een tehuis, tezelfdertijd wordt hier een reconversie gerealiseerd waarbij personen doorstromen naar een lichtere zorgvorm.

Op het vlak van tewerkstelling werd baanbrekend werk verricht in het opzetten van een experiment arbeidstrajectbegeleiding en in een herziening van de regelgeving van de beroepsopleidingscentra. De CBO’s kunnen zich derhalve ontwikkelen tot polyvalente centra die hun activiteiten uitbreiden naar meerdere jobprofielen via individuele programma’s op de werkvloer in samenwerking met werkgevers.

Ook in de beschutte werkplaatsen werd ingrijpend veranderd met de invoering van de CAO-43 en het tezelfdertijd forfaitariseren van hun subsidiëringssysteem.

Ten slotte werd er op het vlak van de individuele materiële bijstand ruim tegemoetgekomen aan de dringende noden van zwaar gehandicapte personen die zelf een veel te hoge bijdrage moesten betalen bij het aankopen van elektronische rolstoel. Ook werden

een aantal discriminaties opgeheven in verband met tussenkomsten bij het herstellen en onderhouden van hulpmiddelen.

Nu het beleidsplan er is wil ik verder een gerichte planmatige beweging op touw zetten om met de bestaande (en nieuw te imputeren) middelen aan de steeds groter wordende noden in de sector te kunnen voldoen. Aan de VESOC-partners stel ik trouwens voor om voor 1998 een bijkomend budget van 300 mio Bfr beschikbaar te stellen voor nieuw initiatief.

Hoofddoel hierbij is dat iedereen die hulp nodig heeft die ook kan krijgen en dat die zorg precies gedoseerd ter beschikking wordt gesteld. Hierbij is het dus essentieel dat men :

- een zicht heeft op de noden;
- beschikt over een zeer gedifferentieerd aanbod van antwoorden op die noden (dus zorgvormen of ondersteuning op het vlak van materiële hulp, opleiding, tewerkstelling);
- een systeem heeft waarbij zorg adequaat wordt toegewezen.

Dit betekent dat ik maatregelen voorstel op volgende inhoudelijke domeinen :

1) Zorgindicering en toewijzing

Hiervoor is het nodig dat men een goede inschrijvingsprocedure hanteert en dat de MDT' s (multidisciplinaire teams) hiervoor worden gevormd en voldoende gehonoreerd.

In opvolging van wat als advies door de betreffende werkgroep zal worden geproduceerd dient een strategie ontwikkeld te worden om een partnership te realiseren tussen gebruikers, voorzieningen, doorverwijzende teams, provinciale welzijnsverantwoordelijken en de administratie van het Vlaams Fonds om de verdere uitbouw van regionaal overleg te organiseren.

Het gehele proces van zorgindicering en zorgtoewijzing gebeurt best in een goed partnership tussen voormelde instanties.

Men zal hierbij moeten rekening houden met de wijzigingen in de inschrijvingsprocedure. Het Fonds kan immers een cruciale rol spelen bij het beheren van de data en het opvolgen van het concrete zorgtoewijzingsproces.

Om beter tegemoet te komen aan dit indiceringsproces werd op de begroting van 1998 een bedrag van 9 mio Bfr vrij gemaakt om de Centra voor Ontwikkelingsstoornissen beter te financieren. Gezinnen met een gehandicapt kind moeten soms al te lang wachten voor ze zekerheid krijgen over wat er nu precies met hun kind aan de gang is en welke stappen best ondernomen worden.

- 2) Om kwalitatief goed, en op maat te kunnen doorverwijzen is er een zeer gedifferentieerd zorgaanbod noodzakelijk. Dit betekent dat ik een verdere ontwikkeling van een gedifferentieerd en gezinsondersteunend zorgaanbod voorsta.

Ik wens een gehandicaptenzorg uit te bouwen die gezinsvriendelijk is en de mogelijkheid biedt aan personen met een handicap om zo lang als mogelijk in hun 'natuurlijke' omgeving te blijven, wat voor velen dus het gezin betekent.

Bij de notie "zorg" hebben we immers nog te veel de reflex om enkel te denken aan residentiële bijstand verleend door hulpverleners. Maar er is meer nodig dan dat.

Het bestaande aanbod moet geflexibiliseerd worden en ik denk ook aan gezinsondersteunende diensten, de uitbreiding van de thuisbegeleidingsdiensten, de uitbreiding van de mogelijkheden voor begeleid wonen en de uitbreiding van het aantal plaatsen in de semi-residentiële en residentiële voorzieningen voor volwassenen, die een antwoord bieden op de zorgvragen met de grootste prioriteit.

Het ter beschikking stellen van aangepaste hulpmiddelen, het aanpassen van een woning, ... dragen eveneens wezenlijk bij tot de sociale integratie van personen met een handicap. Deze materiële bijstand kan ook een gezinsondersteunend effect hebben : beschikt het gezin over bijvoorbeeld een tiltoestel dan zal men langer een persoon, die hieraan nood heeft, thuis kunnen verzorgen.

Vandaar dat we naast aandacht voor nieuwe zorgvormen ook aandacht moeten hebben voor verbeteringen in de reglementering en toepassing van de individuele materiële bijstand.

Door te investeren in goede adviesverlening (hulp bij de keuze van aanpassingen en hulpmiddelen, hierbij gebruik makend van de know how die reeds in het veld aanwezig is, zorgt men ervoor dat er op een efficiënte manier wordt tussengekomen (financieel) en dat er prioriteiten kunnen gelegd worden. Goede informatie over welke aanpassingen mogelijk zijn of welke hulpmiddelen het meest geschikt zijn werkt, zoals hierboven reeds gesteld, gezinsondersteunend.

Er zal worden opgevolgd in welke mate de inspanningen van het Fonds tot resultaten leiden voor wat betreft het inclusief beleid op het vlak van de individuele materiële bijstand. Er zijn alvast nu reeds concrete initiatieven gepland voor overleg met het RI-ZIV.

- 3) Tewerkstelling

Het hoeft geen betoog dat tewerkstelling ook bij personen met een handicap essentieel is om te komen tot sociale integratie. Ik beoog een betere toeleiding van deze personen naar de arbeidsmarkt (via ATB) en wil ze op die manier een kans geven naar de open arbeidsmarkt toe.

Voor de beschutte werkplaatsen zullen de CAO-43 maatregel en de forfaitarisering worden geëvalueerd.

2.7 Ouderenbeleid

Overeenkomstig het protocol-akkoord van 9 juni 1997 met de federale overheid en de andere gewesten en gemeenschap wordt verdergaand werk gemaakt van een coherent en samenhangend ouderenzorgbeleid met respect voor de respectievelijke bevoegdheden en eigenheid van elke overheid.

Dit engagement veronderstelt de realisatie van een nieuwe en geïntegreerde programmatienorm voor rusthuizen en rust- en verzorgingstehuizen, de verdere uitbouw van de thuiszorg, het formuleren van reconversiemaatregelen voor die regio's waar een teveel aan rusthuiswoongelegenheden zouden zijn alsook, de realisatie van een betere financiering van de zorg voor zwaar zorgbehoevende oudere personen die verblijven in een rusthuis (bijkomende RVT-erkenning).

Erg veel belang hecht ik ook aan het Vlaams Actieplan Zorgbeleid voor Ouderen. Ouderenzorgbeleid is niet gelijk te stellen met thuiszorg, noch met residentiële of ziekenhuiszorg. Het dient eerder genuanceerd te worden ontwikkeld. Het blind kiezen voor zelfstandig wonen heeft evenmin zin als het volbouwen van Vlaanderen met grote residentiële voorzieningen. Het is belangrijk dat voor de ouderen een samenhangend en logisch geheel van zorgaanpakken wordt gerealiseerd.

Met een door een werkgroep uitgewerkte visie kwam in de maand september een ontwerp-actieplan klaar, dat ik ter bespreking overgemaakt heb aan de Vlaamse regering. Ik wil hiermee een breed debat op gang brengen dat aanleiding kan geven tot het maken van fundamentele keuzen inzake het toekomstig te voeren Vlaams Ouderenzorgbeleid. Uiteraard wens ik dit plan ook te bespreken in het Vlaams Parlement.

De eerste vraag bij het uitwerken van een Vlaams ouderenzorgbeleid dient te zijn : hoe kan men de samenleving zo inrichten opdat het groeiend aantal ouderen in staat worden gesteld langer zelfstandig en zelfredzaam te blijven functioneren en te participeren in onze samenleving en kan worden voorkomen dat ouderen voortijdig beroep doen op zorg. .

Daar waar zorg effectief nodig is, dient deze ook beschikbaar en toegankelijk te zijn. De basiszorg waar elke oudere persoon, ongeacht zijn woonplaats, beroep op kan doen dient te worden gedefinieerd en gekoppeld aan een minimaal maatschappelijk aanvaardbaar kwaliteitsniveau. De financiering van deze basiszorg dient te gebeuren vanuit een maatschappelijke solidariteit.

De ouderenzorgverzekering kan een onderdeel zijn van een breed gamma aan maatregelen die de Vlaamse overheid dient te ontwikkelen binnen het ouderenzorgbeleid, en die kaderen binnen een maatschappij visie waar relationaliteit, solidariteit en zorgzaamheid primaire waarden zijn.

De demografische evolutie heeft niet enkel gevolgen voor de huidige sociale zekerheid. Er is een geruiststellend perspectief nodig voor ouderen die het risico van te hoog oplopende kosten voor zorg wensen te beperken. Naast de uitbouw van de thuiszorg, kan werk gemaakt worden van een ouderenzorgverzekering die niet in de plaats treedt van het

bestaande aanbod van diensten en zorgvoorzieningen, noch van het vrijwilligerswerk of de mantelzorg. In 1998 vindt een studie van het concept plaats, die ook moet uitmaken onder welke voorwaarden zo'n regeling van start kan gaan. In elk geval mag geen sociale drempel de toegang tot dit stelsel belemmeren ; het moet steunen op een solidariteitsmechanisme.

In de loop van 1998 zullen ondermeer volgende studies worden uitgevoerd ter voorbereiding van de ouderenzorgverzekering :

1. Enquête bij bevolking (60-65 jarigen) over hun verwachtingspatroon ten aanzien van het risico van zorgbehoevendheid, hun zorgen en hun noden, de gewenste vormen van opvang en de bereidheid om dit risico te solidariseren en hiervoor een eigen financiële inbreng te leveren ;
2. Actuariële studie : de verhouding tussen de bevolkingsgroepen die beroep zullen kunnen doen op de ouderenzorgverzekering en de aangeslotenen, de periode waarin men beroep doet op de ouderenzorgverzekering, beheersbaarheid van bijdragen en uitkeringen ;
3. Een studie m.b.t. omschrijving van aan te bieden zorg en differentiatie, van de zorgbehoevendheid? van de criteria tot evaluatie ervan.

Het CBGS en de functionele administraties van Welzijn en Gezondheid zullen in de beleidsvoorbereiding terzake worden betrokken.

Ik wens in 1998 te starten met de actualisering, verfijning en optimalisering van het decreet betreffende de voorzieningen voor bejaarden van 05/03/1985. In het kader van het kwaliteitsdecreet en met het oog op de vereenvoudiging en het klantvriendelijk maken van de regelgeving zullen de normen inzake vergunning, erkenning en sluiting van rusthuizen en serviceflats afgestemd worden enerzijds op de veranderende noden van de ouderen en de ontwikkelingen binnen de voorzieningen, anderzijds op de principes en de terminologie van het decreet betreffende de kwaliteitszorg in de welzijnsvoorzieningen.

2.8 OCMW

Mijn beleid t.a.v. het OCMW wordt in het komende jaar vooral gekleurd door twee ontwerpdecreten.

In het ontwerp van decreet tot wijziging van de OCMW-wet inzake de nieuwe OCMW-boekhouding wordt het huidige boekhoudstelsel verlaten en wordt een bedrijfsboekhouding ingevoerd.

Aangezien een grondige aanpak van de boekhouding noodzakelijk moet samengaan met een herziening van het management, heb ik tevens diepgaand willen ingrijpen in het beheer van het OCMW. Daarbij heb ik aansluiting gezocht bij het nieuwe overheidsmanagement, dat de klemtoon legt op de responsabilisering van ambtenaren en

bestuur. Er is wel naar gestreefd om slechts een minimumkader op te leggen opdat elk centrum een flexibele werking en een aangepaste planning en controle kan uitbouwen. De nieuwe OCMW-boekhouding dient in principe vanaf 1 januari 2001 door alle 308 Vlaamse OCMW's te worden toegepast. In voorbereiding daarvan heb ik vijftien besturen als piloot-OCMW aangeduid. Zij starten op 1 januari 1998.

Verder is er het ontwerpdecreet tot wijziging van de OCMW-wet wat betreft het administratief toezicht en de ziekenhuizen. Op 23 juli 1997 werd het voorontwerp principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering. Het werd reeds geadviseerd door de Raad van State, en eerstdaags wordt het als ontwerp van decreet voorgelegd aan de Vlaamse regering.

In dit ontwerp wordt de toezichtsregeling voor de Vlaamse OCMW's maximaal afgestemd op de toezichtsregeling voor de gemeenten en dit door gebruik te maken van dezelfde toezichtstechnieken en door, waar mogelijk, ook dezelfde procedures in te voeren. Met deze operatie beoog ik enerzijds voor te zorgen dat bij de betrokken besturen snel rechtszekerheid ontstaat over de getroffen besluiten en anderzijds de nodige waarborgen in te bouwen dat deze besluiten op hun wettelijkheid en op hun conformiteit met het algemeen en het gemeentelijk belang kunnen getoetst worden. De procedure moet tevens toelaten dat eventuele klachten en bezwaren op een degelijke manier en binnen een kort tijdsbestek worden onderzocht.

Tevens wil ik met dit ontwerp de mogelijkheden tot samenwerking of verzelfstandiging van OCMW-ziekenhuizen vergroten. Zo wordt het samengaan van openbare en private ziekenhuizen vereenvoudigd door enerzijds niet langer te vereisen dat in de verenigingen opgericht volgens hoofdstuk XII de publiekrechtelijke deelgenoten de meerderheid van de stemmen in de bestuursorganen hebben, en anderzijds de VZW formule, mits naleving van een aantal dwingende voorwaarden, open te stellen voor het OCMW.

Daarnaast wordt ook het afzonderlijk beheer van het OCMW-ziekenhuis versterkt door de volheid van bevoegdheid inzake het beheer van het ziekenhuis toe te kennen aan het beheerscomité. Slechts enkele limitatief opgesomde beslissingen worden voorbehouden aan de raad voor maatschappelijk welzijn.

Uiteraard blijf ik voortdurend aandacht hebben voor de sociale dimensie van het OCMW-beleid. Illustratief vernoem ik een aantal activiteiten met betrekking tot de aanpak van de winterkoude.

In een omzendbrief heb ik de raden voor maatschappelijk welzijn gewezen op de noodzaak tot coördinatie van de noodhulp ten behoeve van mensen die door extreme en langdurige koude bedreigd worden.

Om op zulke noodomstandigheden zoveel mogelijk voorbereid te zijn, is een stappenplan uitgewerkt. Dit is een handig hulpinstrument om zoveel mogelijke oplossingsscenario's voorop te stellen en acties te ontwikkelen in uitvoering van de bestaande opdrachten. De betrokken planning dient gerealiseerd in samenwerking met andere diensten en voorzieningen.

Tevens wordt een centrale projectgroep geïnstalleerd. De bedoeling ervan is om op basis van de lokale noodmaatregelen te komen tot een handleiding met praktijkvoorbeelden. Aan deze projectgroep zullen een aantal piloot-OCMW's kunnen participeren.

2.9 Etnisch-culturele minderheden

Met het Strategisch plan voor het Vlaamse beleid t.a.v. etnisch-culturele minderheden, waarvan de krachtlijnen in juli 1996 door de Vlaamse regering zijn goedgekeurd, beschikt de Vlaamse overheid over een algemeen kader dat duidelijk aangeeft welke doelgroepen men de komende jaren via het minderhedenbeleid wenst te bereiken, wat men voor ogen heeft met dit beleid en op welke wijze men dit wenst te realiseren. Via allerlei initiatieven wordt werk gemaakt van de verdere uitvoering van dit plan.

Eén van de belangrijkste initiatieven die ik in dit kader heb genomen, is het voorontwerp van decreet inzake het Vlaamse beleid t.a.v. etnisch-culturele minderheden. Over dit voorontwerp verwacht ik voor eind oktober het advies van de Raad van State, zodat ik het ontwerp in november aan het Vlaams parlement kan voorleggen. Het decreet regelt het instrumentarium voor het voeren van het minderhedenbeleid. Naast de beleidsstructuren op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap, regelt dit decreet de werking van de categoriale sector (Integratiecentra, Onthaalcentrum voor Integratie van Vluchtelingen, Vlaams Centrum Woonwagenwerk). Zij vormen samen één van de belangrijke instrumenten om het minderhedenbeleid van de Vlaamse gemeenschap gestalte te geven. In de loop van 1998 zal het decreet inzake het Vlaamse beleid t.a.v. etnisch-culturele minderheden in werking treden. Door dit decreet zal de erkenning van organisaties die vanuit hun categoriale invalshoek stimulerend en ondersteunend werken geregeld worden en zal een kader tot stand gebracht worden voor de uitvoering van het Vlaamse minderhedenbeleid.

De nieuwe accenten in het Strategisch Plan en hun vertaling ervan in het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten zullen van de categoriale sector een inhoudelijke en organisatorische reorganisatie vragen. Om de overgang zo geleidelijk mogelijk te laten verlopen voorzie ik in de nodige begeleiding en overleg.

Voor wat de uitwerking van de uitvoeringsbesluiten betreft, wordt de sector zo nauw mogelijk betrokken. Er werd een hoorzitting georganiseerd en er is de mogelijkheid, én de vraag, om bijdragen rond knelpunten te leveren.

Ik heb de administratie voor Gezin en Maatschappelijk Welzijn gevraagd aan de centra feedback te geven omtrent hun huidige werking i.f.v. het Strategisch plan. In overleg met de centra worden stappenplannen overeengekomen die een geleidelijke bijsturing mogelijk maken. Daarnaast zal ik voorzien in een pedagogische ondersteuning om het organisatorisch proces (tot stand brengen van grotere eenheden en de pooling van het

personeel) in goede banen te leiden. Ook heb ik gevraagd de herstructurering van V.C.I.M., O.C.I.V. en V.C.W. van nabij te volgen.

Ik besteed in het geheel van het minderhedenbeleid specifieke aandacht aan de opdracht van de lokale besturen. De ontwikkeling van een lokaal minderhedenbeleid is van bijzonder belang : voor de realisatie van het driesporenbeleid (onthaal, opvang, integratie) zijn de gemeenten immers een belangrijke partner. In het ontwerpdecreet heb ik daarom ook voorzien dat de gemeenten beroep kunnen doen op een specifiek instrument: de integratieambtenaar (persoon of dienst). Deze staat in voor het realiseren van de kernopdrachten van de gemeente inzake het minderhedenbeleid.

Het Sociaal Impulsfonds voorziet dat gemeenten met allochtone inwoners een resultaatgericht programma voor een lokaal migrantenbeleid opnemen in hun beleidsovereenkomst. Ter ondersteuning van de gemeenten heb ik met VESOC-middelen extra personeel toegewezen aan de Regionale Integratiecentra. Zo kunnen gemeenten geholpen worden bij het behalen van hun resultaten in het SIF én bij hun voorbereiding van een erkenningsaanvraag als integratieambtenaar in het decreet.

Om het opvang- en onthaalbeleid concreet gestalte te geven heb ik opdracht gegeven om twee werkgroepen bij elkaar te roepen: de werkgroep nieuwkomers en de ambtelijke werkgroep mensen zonder verblijfsstatuut. Beide werkgroepen zullen mij op termijn concrete beleidsvoorstellen formuleren. Een aantal van deze voorstellen kunnen budgettaire implicaties hebben.

Ook voor het beleid t.a.v. nieuwkomers heb ik een impuls gegeven via de ter beschikking gestelde VESOC-middelen. Binnen dit kader kreeg elk Regionaal Integratiecentrum een extra personeelslid toegewezen dat instaat voor de ontwikkeling van een onthaalbeleid voor nieuwkomers in de regio. Overigens stel ik aan de VESOC-partners voor om deze middelen die in 1997 eenmalig werden toegekend recurrent ter beschikking te stellen. Het gaat om een bedrag van 21,5 mio. frank.

Daarnaast vraag ik om een budget van 18,5 mio. als Nieuw Initiatief toe te kennen om de uitvoering van het decreet etnisch-culturele minderheden mogelijk te maken;

Ook het beleid t.a.v. woonwagenbewoners vormt een nieuw aandachtspunt binnen het Vlaamse minderhedenbeleid. Hiertoe heb ik, in overleg met mijn collega's bevoegd voor huisvesting en voor ruimtelijke ordening, de Vlaamse Woonwagencommissie opgericht. De Commissie heeft als opdracht op dit terrein specifieke voorstellen uit te werken. Ik verwacht concrete resultaten in de loop van 1998.

2.10 Opbouwwerk

Met VESOC-middelen heb ik in 1997 de personeelsformatie van het maatschappelijk opbouwwerk kunnen uitbreiden. Er werden vijf opbouwwerkers bijkomend ingezet: telkens twee in de provincies Antwerpen en West-Vlaanderen, één in Gent. Voor 1998 nodig ik de VESOC-partners uit om deze uitbreiding te continueren.

Eveneens in 1997 werd, in uitvoering van het regeerakkoord en samen met betrokkenen uit verschillende sectoren, een conceptnota opgemaakt over geïntegreerde buurtwerking. In 1998 wil ik in de Vlaamse regering tot overleg komen over de eigen inbreng van de Vlaamse gemeenschap, naast de inspanningen die de gemeenten nu al leveren, onder meer met de middelen uit het Sociaal Impulsfonds.

2.11 Dossier “Repressie”

In het regeerakkoord van juni 1995 nam de Vlaamse regering het engagement om de nodige opvolging te geven aan de aanbevelingen van de werkgroep van de Vlaamse Raad belast met het opmaken van een inventaris van de sociale en menselijke gevolgen voor de slachtoffers van de oorlog en de getroffen en van de repressie.

Binnenkort zal het voorstel van decreet houdende bijkomende bijstand aan personen die in een bestaansonzekere toestand verkeren ten gevolge van oorlogsomstandigheden, repressie en epuratie in het Vlaams Parlement gestemd worden.

Hierna zal ik het uitvoeringsbesluit aan de Vlaamse regering voorleggen. In het decreet wordt een definitie gegeven van oorlog, oorlogsslachtoffers, getroffen en van de repressie, en worden de voorwaarden vastgelegd die recht geven op geldelijke bijstand.

Het uitvoeringsbesluit legt de criteria vast met betrekking tot de “*bestaansonzekere toestand*”, regelt de toekenning, stopzetting of terugvordering van de bijstand, evenals de administratieve voorwaarden waaraan de aanvraag moet voldoen.

Luc MARTENS